

DE REFORMATIE

Weekblad tot ontwikkeling van het Gereformeerde leven

Onder redactie van Prof. Dr F. J. J. Buijtenlijk, Dr K. Dijk, Dr V. Hepp en Dr B. Wielenga

Medewerker(s): Dr H. A. van Andel, Solo; J. van Andel, 's-Gravenhage; Dr E. van Arkel, Utrecht; N. Baas, Amsterdam; Dr Henry Boets, Grabd. Rapids; Dr Joh. C. Breen, Amsterdam; W. E. Engelkes, Amsterdam; Prof. Dr P. W. Groshede, Amsterdam; Prof. Dr T. Hoekstra, Kampen; Dr G. Keizer, Tiel; Dr B. A. Knoppers, Amsterdam; Dr J. G. Kunst, Arnhem; Dr G. R. Kuiper, Haarlem; Meij. H. S. S. Kuiper, Bloemendaal; Dr H. W. Lamah, Assen; Dr C. Lindeboom, Amsterdam; Dr S. O. Los, 's-Gravenhage; Dr F. C. Meijster, Rotterdam; Dr J. C. de Moor, Utrecht; Dr J. C. Rullmann, Utrecht; Dr K. Schilder, Gorinchem; Dr W. J. A. Schouten, Kampen; C. Tazelaar, Amsterdam; Dr J. Thijss, Meppel; Dr H. W. van der Vaart Smit, 's-Graveland; Dr D. H. Th. Vollenhoven, 's-Gravenhage; Dr J. de Vries, Tilburg; Dr J. D. Wielenga, Hoofddorp; Mr J. A. de Wilde, 's-Gravenhage.

Adres der Redactie:

Dr V. HEPP, Paul Krugerstraat 55, Watergraafsmeer.

Drukkers-uitgevers:

OOSTERBAAN & LE COINTRE, Gons.
Tel. No 68 — Postrekening No 35000.

Abonnement: f 1.25 per drie maanden bij vooruitbetaling.

Voor 't Buitland en Ned.-Indië f 7.50 (voor Amerika \$ 3) p. jaar.
Advertentie: 25 ct. p. regel, Familieberichten 25 ct. p. regel.

INHOUD. Het jaar 1921 II. — Kerkelijk Leven: De Waardheidsvriend en de Vrije Universiteit II. — Uit het Politieke en Sociale Leven: De Kerk en de sociale kwestie I. — Zending en Evangelisatie: Art. 123 Regerings-Reglement II. Een en ander van hier en daar: De nieuwe reformatie in Hongarije. — Kuiper-Bibliografie XIV. — Literatuur en Kunst: Nog eens: Wijziging in het kerkgezeg. — Uit de Buitenlandse Kerken: De uitbreiding der Kerk in Oostenrijk. — Perschoon. — Boekbespreking. — Correspondentie. — Kerkenieuws.

HET JAAR 1921.

II.

In het eerste artikel werd 1921 gekarakteriseerd als een jaar zonder Daad. Gewoon werd op de internationale verhoudingen en het bolsjevisme.

Het lijden is te ver weg om er diep van onder den indruk te komen.

Maar 1921 was een hongerjaar.

Tot juiste getallen van jaren in het verleden, waarin ook heele landstroken door honger werden geteisterd, kan men niet geraken.

Maar zou er wel ooit een hongersnood op zó reusachtige schaal zijn geleden als dit jaar?

Men verzekert, dat de honger meer dan 50 miljoen menschen in Rusland en China zó heeft uitgehold, zó heeft verwoest, dat zij niet te redden zijn, al zou morgen aan den dag brood en vleesch hen met wagonladingen worden toegevoerd.

En om hen heen leven nog veel meer miljoenen, die wel aan den dood kunnen worden ontruk, zoo er slechts tijd wordt ingegrepen.

Daarbij komt, dat er volsprekt van geen wereldtekort sprake is. De voorraadschuren over den Oceaan moeten zelfs te klein zijn om al het graan te bergen.

Zouden ook de Westeuropese landen bij matige rantsoenering zich niet veel uit den mond kunnen sparen?

Het transport levert ook de grootste moeilijkheid niet op. Schepen liggen er bij massa's stil.

De ergste nood kan zeer zeker worden gelengd, al kan men de lijdende landen er niet op eenmaal bovenop brengen.

Waarop wacht men dan toch?

Op de Daad.

Men is onmachtig om alle wereldkrachten te concentreren. Vele landen doen iets. Amerika vooral. Maar alle tezamen doen niet genoeg. Het vermogen tot wereldorganisatie werkt in deze niet.

Zelfs in een klein land als het onze lijkt het hulpbetoon ten opzichte van het buitenland nog aan versnippering van kracht. Wie kan de lijst bijhouden van de comités, welke voor dit doel zijn opgericht?

Het is wat overdreven te beweren, dat ieder zijn gave voor arme Oostenrijkers, Hongaren, Russen enz. wel kan zenden aan zijn buurman, wijl deze wel lid van een of ander comité zal wezen. Maar wie, hetzij om aangegane connecties te verstevigen, hetzij aangelokt door de lage valuta een reis naar het hulpbehoevende buitenland maakte, voelde zich bijna zonder uitzondering verplicht de kroon op dit werk te zetten, door thuis gekomen een oproep tot steun in de bladen te plaatsen.

Ook onze kringen bleven van dergelijke verstrooiing van krachten niet vrij.

Als het komend Jaarboek onze kerken niet een soort adreslijst bevat van zulke comités, raken wij de kluts kwijt. Dan sturen we wat voor de Hongaren bestemd is aan het adres voor de Russen. Of we sturen heelemaal niets.

Concentratie in 't klein is noodig voor ons land.

Concentratie in 't groot voor de wereld.

Anders blijft de Daad uit.

Ook voor de economische malaise in onze Westersche landen werd de oplossing dit jaar nog niet gevonden. Integendeel vrat de vereelding

dieper in. De werkeloosheid, voor velen aan het begin van 1921 nog een spook, nam voor duizenden en duizenden vleesch en bloed aan. Niet alleen handenarbeiders, maar ook andere werkers moesten met een karige uitkeering het leven rekken. Het ene bedrijf na het andere wordt stop gezet of ingekrompen. De achteruitgang heeft haar zeven-mijlslaanzen aangetrokken.

Daarbij bleef de woningnood nagenoeg dezelfde. Hier nam hij af, daar toe. Maar er komt meer dofte berusting. In vele opzichten moet men dat betreuren. Men gewent aan toestanden, waarin men nooit gewonnen mag. Want de woningnood is een blijvende bedreiging voor het leven, de hygiëne en de zedelijkheid. Wie kan een statistiek opmaken van de stampers, die tenegevolge van slechte behuizing zijn gestorven? Wie kan vooral becijferen hoeveel meisjes door het tekort aan slaapgelegenheden in de onderlijke woning een prooi der prostitutie zijn geworden?

Trouwens, de lichtzinnigheid in de oorlogsjaren losgebroken, verwoest meer jonge levens dan vroeger. Het verdrag van Versailles maakte aan den oorlog geen einde, maar nog minder aan het beest-menechelijke, door hem ontkend. Dit jaar werd er in ons land opschudding verwekt door onthullingen uit de slaapkamers der verboden liefde.

Doch de Daad om dit alles energiek te keeren? Die hield zich schuil.

Werkeloozen worden gesteund, maar waar is de Daad, die hun productieven arbeid schaft, waarvoor nog het nageslacht een monument zal oprichten?

Er wordt gebouwd, maar waar is de Daad, die met forschen greep de werkelijkheid dwingt rechts omkeer te maken, met vluggen hamerslag en troffel-gekluk bijsteden van permanente, semipermanente, kwart- of octavo-permanente woningen uit den grond toovert en den nood binnen een half jaar of een jaar uit de wereld helpt? Is dat heusch onmogelijk?

Er wordt tegen het met alle zedelijkheid spottende van de vrouwenkleeding getoond, er wordt nuttig stationswerk verricht, tal van verenigingen trekken zich het lot van tien, twintig gevallen of den val nabije meisjes aan, maar waar is de Daad, die de duizenden beschermt?

Om nu het politieke leven, dat dit jaar niet door buitengewoon verheffende momenten werd gekenmerkt, maar zijn vuilen kant liet zien in het gedwongen aftreden van minister De Vries, te passeeren en de kerkelijke toestanden in schouw te nemen.

De rust in de Nederl. Herv. Kerk werd feitelijk alleen gestoord door de actie voor de predikants-traktamenten en de anti-Roomsche propaganda. Overigens bleef alles vrijwel bij het oude. De Netelenbos en Dr Veltenaar werden zonder nitbundige vreemde in de volkskerk opgenomen. Wel had er eenige verschuiving der machtsverhoudingen plaats. Het Modernisme kon zijn aftakeling voor buitenstaanders noch voor eigen aanhangers verbergen. De Ethischen wisten ter redding van hun steeds zwaker wordende positie niets beters te doen, dan op partijvorming aan te sturen, waartegen hun vaderen hier te lande immer nadrukkelijk hadden gewaarschuwd. De Confessioneele luiden den schijn op zich, alsof enkele zinsneden uit art. 36 der Nederlandsche Geloofsbelijdenis voor hen tot de kern van het evangelie gaan behooren en over het verlies in Amsterdam tegenover de Ethischen gelieden, troostte de Eindredacteur van de „Gereformeerde Kerk" zich, dat het welkenas goed kan zijn om in de achterhoede te geraken, om alzoo meer op God te gaan vertrouwen. In den Gereformeerden Bond liet men zich kras uit over de misstanden in het Hervormde Kerkgenootschap, maar verder dan tot woorden bracht men het niet.

In de Gereformeerde groepen der Hervormde Kerk wenscht men niets liever dan kerkherstel. De weg van Separatie en Dilectio wordt er een

doolweg genoemd. Wij achten dit geen bezwaar, zoo men slechts een beteren weg inslaat.

Doch wat is daarvoor dit jaar niet alleen gesproken, geschreven en gebeden, maar ook gedaan?

Ook hier kwam het aan de Daad niet toe.

In eigen kerken had alles een kalmer verloop dan het jaar te voren.

Men zou ook op haar hetzelfde kunnen toepassen, wat in deze artikelen als het karakter van 1921 werd aangeduid: er was geen sprake van eenige grootsche actie. Ook hier was de Daad atwazig.

Maar indien men dit in veroordeelenden zin verstond, zou men hoogst onbillijk zijn.

Chaotische toestanden of althans noodstanden roepen om een Daad. Geordende verhoudingen niet. Wat geordend is, vraagt niet om de Daad, maar om doorzetting van de vroeger tot stand gekomen Daad. Die wil tot doorzetting is er. De Synode van 1920 getuigde ervan. Ook dit jaar leverde er bewijzen van. Er is veel reformatorisch werk in voorbereiding. Moge straks de vrucht ervan voldragen blijken.

Immiddels behoort de wil tot doorzetting gestaald. Hier moet conservatieve tegenstand met heilig geweld gebroken, daar wilswake geloovig therapeutisch beïnvloed.

Toch werd voor het bewustzijn van het Gereformeerde volk één noodstand openbaar.

Die bestond reeds langer, maar men kende dien niet.

De Vrije Universiteit kon het niet meer holwerken. Financieel liep zij gevaar.

Hier wordt een Daad vereischt.

Heel het land door worden meetings gehouden, contribuanten gewonnen, liefde opgerakeld.

Zal dit voor haar de Daad zijn?

Ze zal het zijn, indien zij, indien alle Gereformeerden in deze instrumenten Gods wilt zijn.

Indien de Universiteit als gave Gods worde geëerbiedigd.

Indien gesmeekt wordt, dat de Heere Zijn werk in stand houdt in het midden der jaren.

Indien op de sibbolets en de sibbolets geen acht wordt geslagen ter bereiking van het ééne, door God gewilde doel.

Wij kunnen hierin een schoon voorbeeld geven van de Daad.

En hoe zouden wij vergeten, dat ook de Souverein, die heerscht over leven en dood, tot ons kwam met een Daad?

Wilde Hij vooraanstaande mannen als prof. Fabius en prof. H. H. Kuiper uit ernstige krankheid oprichten, den geest van een onzer vorsten in het rijk der wetenschap sneed hij af als een druif.

Staat 1920 in de annalen van ons Gereformeerde leven gemerkt als het sterfjaar van Kuiper, 1921 is geworden het sterfjaar van Bavinck.

Wat wij in Bavinck verloren, bij zijn graf is het uitgesproken, in artikelen te zijner nagedachtenis werd het neergeschreven, in de toekomst zal het worden gevoeld.

Eerbiedig buigen we ons voor het bestel Gods.

Maar wij beluisteren ook Zijn stem: zeg den kinderen Israëls, dat zij voorttrekken.

Al vragen we ons af of 1921 niet tot de magerste der mageren jaren zal moeten worden gerekend, mager aan Daad, toch kennen we bij het einde ervan geen ontmoediging.

Want Christus leeft.

En Hij heeft op aarde Zijn levende geloovigen, Christus is triumfator.

En wij, wij zijn meer dan overwinnaars door Hem, die ons heeft liefgehad.

Christus werkt tot nu toe.

Onze eere zij het ook te werken en te vertrouwen: de rechterhand des Heeren doet krachtige daden.

HEPP.